

Quicksan flora en fauna

Sloop woning Berghuizen 4 en 4A te Maasbommel

Eelerwoude werkt

met passie aan een mooi

en groen Nederland

Opdrachtgever:

Nedersticht B.V.
Dhr. J. Rijlaarsdam
Ringelpoel 7
3931 MP Woudenberg

Opdrachtnemer:

Eelerwoude
[Onze vestigingen](#)
088-1471100
info@eelerwoude.nl
www.eelerwoude.nl

Projectgegevens:

Projectnummer:	202139
Datum:	13-7-2021
Aangevuld:	30-11-2021
Projectleider:	Jessica Loeffen
Opgesteld:	Jessica Loeffen
Gecontroleerd:	Maike Leenen
Status:	Definitief
Versie:	2

© 2021 Eelerwoude

Dit rapport is enkelzijdig opgemaakt.

Inhoudsopgave

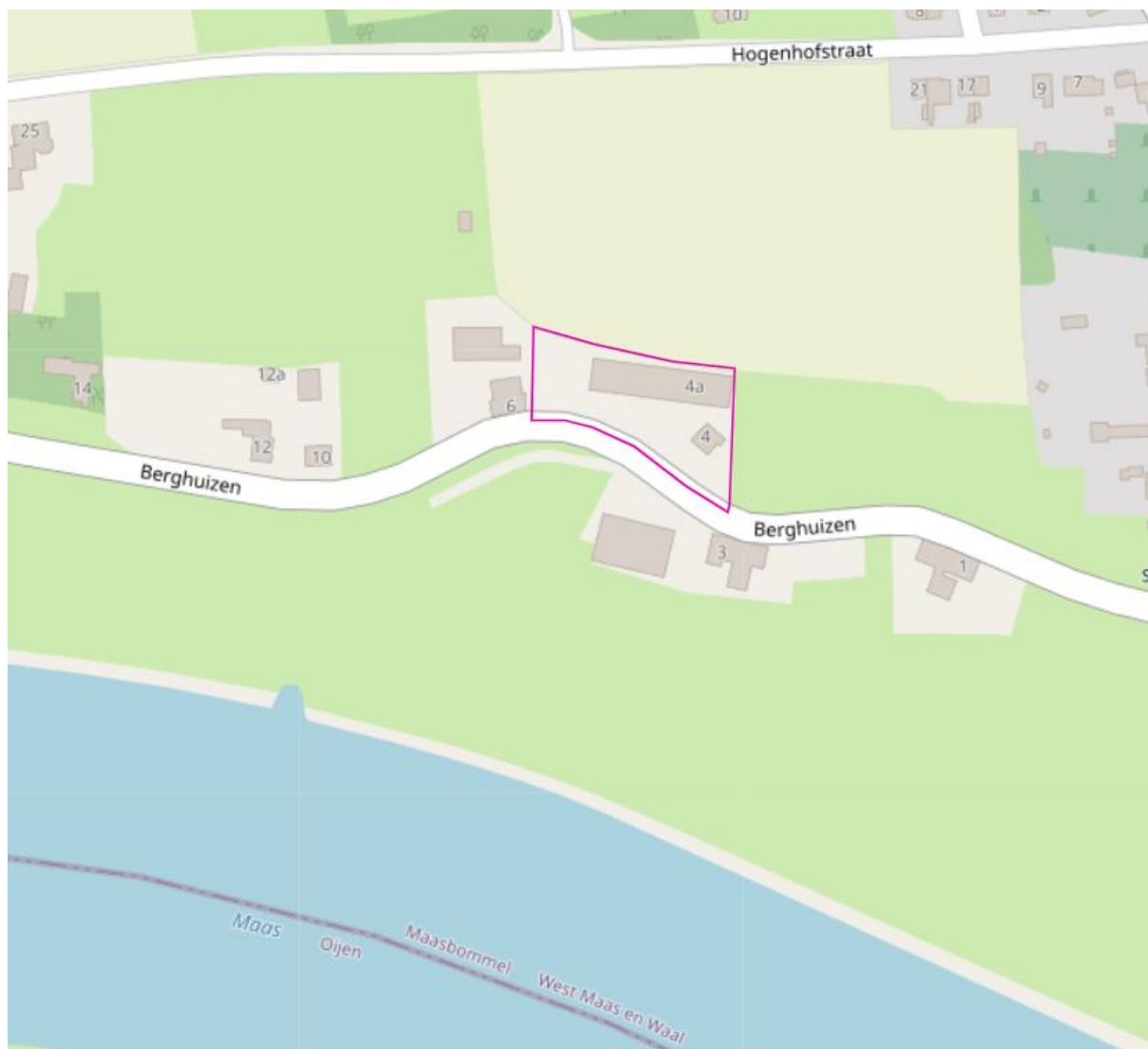
1	Inleiding.....	4
2	Huidige situatie en ontwikkeling.....	5
2.1	Huidige situatie.....	5
2.2	Voorgenomen ontwikkeling en bijbehorende werkzaamheden	5
3	Natuurwetgeving en -beleid.....	7
3.1	Inleiding	7
3.2	Bescherming van soorten	7
3.3	Bescherming van gebieden.....	7
3.4	Bescherming van houtopstanden	8
3.5	Gelders Natuurnetwerk	9
4	Methode en aanpak	10
4.1	Inleiding	10
4.2	Bureauonderzoek	10
4.3	Terreinbezoek.....	10
5	Toetsing beschermde soorten.....	11
5.1	Planten.....	11
5.2	Zoogdieren.....	11
5.2.1	Vleermuizen	11
5.2.2	Grondgebonden zoogdieren	13
5.3	Vogels	14
5.4	Reptielen.....	15
5.5	Amfibieën	15
5.6	Vissen.....	16
5.7	Ongewervelden	16
6	Conclusie	18
6.1	Beschermde soorten.....	18
6.1.1	Soorten waarvoor een provinciale vrijstelling geldt	18
6.1.2	Soorten waarvoor geen provinciale vrijstelling geldt	18
6.1.3	Algemene zorgplicht	19
6.2	Bescherming gebieden	19
6.3	Bescherming houtopstanden	19
6.4	Gelders Natuurnetwerk	19
6.5	Geldigheid rapportage.....	19
	Bijlage 1 Wettelijk kader natuurwetgeving.....	21

1 Inleiding

Voorgenomen wordt aan de Hogenhofstraat te Maasbommel het plangebied te herontwikkelen (Afbeelding 1). Onderdeel van het plan is het slopen van een woonhuis met loods met adres Berghuizen 4 en 4A te Maasbommel.

In verband met deze voorgenomen ontwikkeling is een toetsing van de plannen aan de natuurwetgeving en het natuurbeleid noodzakelijk. Met deze toetsing moet duidelijk worden hoe de ontwikkeling gerealiseerd kan worden binnen de kaders van de natuurbescherming.

Eerste stap in deze toetsing is het uitvoeren van een verkennend onderzoek. Op basis van een bureauonderzoek en een veldbezoek wordt aan de hand van aanwezige terreintypen en toevallige waarnemingen van soorten zo goed mogelijk ingeschat welke beschermde gebieden en plant- en diersoorten aanwezig (kunnen) zijn. Op basis daarvan worden uitspraken gedaan over de (mogelijke) effecten van de voorgenomen ontwikkeling en de eventueel noodzakelijke vervolgstappen. Voorliggende rapportage gaat hier verder op in.

Afbeelding 1. Ligging en begrenzing van het plangebied aan Berghuizen 4 en 4A te Maasbommel. Bron: Esri, 2021

2 Huidige situatie en ontwikkeling

2.1 Huidige situatie

Het plangebied bestaat uit een vrijstaande woning vlak achter de dijk met een pannendak met twee schoorstenen en een dakgoot aan de voor- en achterzijde. Aan de achterzijde is een uitbouw aanwezig. Op de oost- en zuidkant van de woning is een tuin aanwezig met enkele aanplant en een volgroeide boom. Achter de woning staat een loods. Ter hoogte van de loods is een damwand van circa 1 meter aanwezig tegen de dijk aan die versteviging biedt. De toerit en het erf voor de loods is geheel verhard. Achter de loods ligt een waterloop met een verruigde kant. Aan de uitbouw van de woning is verlichting aanwezig, overige lichtpunten ontbreken. De straat Berghuizen wordt verlicht door lantaarnpalen. Zie onderstaande afbeeldingen voor een impressie van het plangebied (Afbeelding 2).

Afbeelding 2. Impressie van het woonhuis en de achtergelegen loods. Opname: 19 mei 2021.

2.2 Voorgenomen ontwikkeling en bijbehorende werkzaamheden

Het plangebied maakt onderdeel uit van het plan Erfwonen Hogenhofstraat. De opzet van dit plan is om aan de noordkant van de woning en loods, 24 woningen te realiseren. Het plangebied wordt bij dit grotere plan betrokken doordat de wens is uitgesproken de bestaande loods te saneren en het verouderde woonhuis, dat het zicht op de kerk ontnemt, als het ware te verplaatsen. De exacte invulling van het plangebied is nog niet duidelijk. Er zijn meerdere varianten opgesteld waaronder Variant 5 waarbij op de kavel de loods wordt

gesaneerd en de bestaande woning opnieuw wordt gebouwd, verder van de dijk af (Afbeelding 3). Bij deze toetsing is als uitgangspunt genomen dat zowel de loods als het woonhuis wordt gesloopt, de grond bouwrijp wordt gemaakt waardoor aanwezig groen wordt verwijderd. Er wordt vanuit gegaan dat de waterloop achter de loods (noordzijde) blijft behouden.

Afbeelding 3. Een van de varianten van plan Hogenhofstraat (Variant 5) waarbij op deze kavel de loods in het plangebied wordt gesaneerd en de bestaande woning opnieuw wordt gebouwd verder van de dijk. Bron: Nedersticht, 2021

3 Natuurwetgeving en -beleid

3.1 Inleiding

De Wet natuurbescherming bestaat uit drie onderdelen: de bescherming van soorten, de bescherming van gebieden en de bescherming van houtopstanden. De kern van het natuurbeleid wordt gevormd door het Natuurnetwerk Nederland, dat een samenhangend netwerk vormt van natuurgebieden. De provincies zijn het bevoegd gezag. Alleen in een aantal situaties, zoals bij ruimtelijke ingrepen waarmee grote nationale belangen zijn gemoeid, is het Rijk het bevoegd gezag. In dit hoofdstuk wordt kort ingegaan op de relevante wetgeving en het natuurbeleid voor het plangebied.

3.2 Bescherming van soorten

Het uitgangspunt bij het onderdeel soortenbescherming is dat geen schade mag worden toegebracht aan beschermde dieren of planten. De wet kent een drietal beschermingsregimes; beschermingsregime soorten Vogelrichtlijn, beschermingsregime soorten Habitatrichtlijn en beschermingsregime “andere soorten”. Elk beschermingsregime heeft zijn eigen verbodsbepalingen.

Voor ieder ruimtelijk plan of ruimtelijke ontwikkeling is het verplicht om te toetsen of deze kan leiden tot overtreding van de betreffende verbodsbepalingen. Wanneer sprake is of kan zijn van een overtreding, dan dient er onderzocht te worden of een vrijstelling geldt. Indien er geen vrijstelling geldt, kan het aanvragen van een ontheffing noodzakelijk zijn. Bijlage 1 gaat verder in op het wettelijk kader bij toetsing aan de Wet natuurbescherming, onderdeel soortenbescherming.

Gevolgen plangebied

De Wet natuurbescherming is een nationale Wet. Indien negatieve effecten worden verwacht door activiteiten of ontwikkelingen is een toetsing aan de Wet natuurbescherming noodzakelijk. In hoofdstuk 5 wordt verder ingegaan op de aanwezigheid van beschermde soorten en welke effecten de voorgenomen ontwikkeling heeft op deze soorten.

3.3 Bescherming van gebieden

Met het onderdeel gebiedsbescherming worden binnen de Wet natuurbescherming de Natura 2000-gebieden beschermd. Natura 2000 is een samenhangend netwerk van natuurgebieden in Europa. Natura 2000 bestaat uit gebieden die zijn aangewezen in het kader van de Europese Vogelrichtlijn (79/409/EEG) en gebieden die zijn aangemeld op grond van de Europese Habitatrichtlijn (92/43/EEG). Voor alle gebieden gelden instandhoudingsdoelstellingen. De kern van de bescherming is dat deze instandhoudingsdoelstellingen niet in gevaar mogen worden gebracht.

Activiteiten mogen geen negatieve effecten hebben op de waarden waarvoor het gebied is aangewezen. Voor activiteiten of projecten die schadelijk zijn voor de beschermde natuur geldt een vergunningplicht. Hierdoor is in Nederland een zorgvuldige afweging gegarandeerd bij projecten die gevolgen kunnen hebben voor natuurgebieden.

Gevolgen plangebied

Niet stikstof-gerelateerde effecten:

Het plangebied ligt op ruime afstand van een Natura 2000-gebied. Het dichtstbijzijnde gebied is Rijntakken op ruim 7,5 km afstand ten noorden van het plangebied. De aard van de voorgenomen werkzaamheden en

ontwikkeling maken dat de effecten uitsluitend tot het plangebied of in de zeer directe zone eromheen beperkt blijven. Gezien de afstand tot de Natura 2000-gebieden, de invulling van de tussenliggende gebieden met bebouwing (Beneden-Leeuwen en Boven – Leeuwen) en infrastructuur en de aard van de voorgenomen werkzaamheden, is er geen sprake van mogelijk negatieve effecten op de instandhoudingsdoelstellingen van het Natura 2000-gebied, zij het door een rechtstreekse invloed, cumulatieve invloed of externe werking. Een toetsing op grond van de Wet natuurbescherming van niet stikstof-gerelateerde effecten wordt daarom niet noodzakelijk geacht.

Stikstof-gerelateerde effecten

Een stikstofberekening is altijd noodzakelijk om de uitstoot en depositie van stikstof, en de gevolgen daarvan op Natura 2000-gebieden te bepalen. Deze berekening moet worden gemaakt als meer duidelijkheid is wat betreft de uitvoering van de werkzaamheden. Momenteel zijn de rekengegevens nog niet bekend en is een inschatting te onnauwkeurig om een juiste berekening te kunnen uitvoeren.

3.4 Bescherming van houtopstanden

Het kappen of rooien van bomen is niet zomaar toegestaan in de Wet natuurbescherming. Dit geldt ook bij het rooien of het verrichten van handelingen die de dood of ernstige beschadiging van bomen tot gevolg hebben. Hieronder valt ook beschadiging door vee. Onder bos wordt verstaan:

- alleen bossen die buiten de ‘bebouwde kom Boswet’ liggen;
- alle beplantingen van bomen die groter zijn dan 10 are (1.000 m²);
- bomen in een rijbeplanting, als de rij uit meer dan 20 bomen bestaat.

De gemeente stelt de grenzen van de ‘bebouwde kom Boswet’ bij besluit vast. Deze grenzen kunnen afwijken van de ‘bebouwde kom Verkeerswet’. Het besluit wordt door de provincie goedgekeurd. De grenzen zijn bij de gemeente na te vragen.

De bescherming van houtopstanden kent twee belangrijke instrumenten: meldingsplicht en herplantplicht. Een kapmelding is verplicht bij de kap van bomen buiten de bebouwde kom indien kap plaatsvindt in een houtopstand. Veelal geldt een 1 op 1 herplantplicht. Provincies bepalen welke gegevens bij een melding moeten worden aangeleverd. Voor het vellen van een houtopstand in verband met realisatie van een Natura 2000-doel is er geen herplantplicht.

De voorgenomen kap van een houtopstand hoeft niet gemeld te worden als het gaat om:

- houtopstanden binnen de bij besluit van de gemeenteraad vastgestelde grenzen van de bebouwde kom;
- houtopstanden op erven of in tuinen;
- fruitbomen en windschermen om boomgaarden;
- naaldbomen, kennelijk bedoeld om te dienen als kerstbomen, indien niet ouder dan twintig jaar;
- kweekgoed;
- uit populieren of wilgen bestaande:
 - wegbeplantingen;
 - beplantingen langs waterwegen, en
 - eenrijige beplantingen langs landbouwgronden.
- het dunnen van een houtopstand;
- uit populieren, wilgen, essen of elzen bestaande beplantingen die kennelijk zijn bedoeld voor de productie van houtige biomassa, indien zij:
 - ten minste eens per tien jaar worden geoogst;
 - bestaan uit minstens tienduizend stoven per hectare per beplantingseenheid, zijnde een aaneengesloten beplanting die niet wordt doorsneden door onbeplante stroken breder dan twee meter, en
 - zijn aangelegd na 1 januari 2013.
- het vellen van houtopstanden ter uitvoering van een instandhoudingsmaatregel of een passende maatregel;

- het vellen van houtopstanden voor de aanleg en het onderhoud van brandgangen op natuurterreinen;
- het vellen van houtopstanden en herbepanten op een wijze die is beschreven in een goedgekeurde gedragscode.

De provincie kan een kapverbod opleggen. Mag er wel worden gekapt, dan moeten meestal ook nieuwe bomen worden aangeplant. De provincie kan een ontheffing of vrijstelling verlenen. Dit hangt ervan af of hiervoor een provinciale verordening is opgesteld. Mogelijk is ook een omgevingsvergunning nodig. Het aanvragen van deze vergunning en het indienen van een kapmelding moet apart van elkaar uitgevoerd worden.

Gevolgen plangebied

In het plangebied ligt binnen de Bebouwde kom Boswet. De bescherming van houtopstanden is daarmee niet van toepassing.

3.5 Gelders Natuurnetwerk

Het Natuurnetwerk Nederland (NNN) is het Nederlands netwerk van bestaande en nieuw aan te leggen natuurgebieden. Het netwerk moet natuurgebieden beter met elkaar en met het omringende agrarisch gebied verbinden. Dit Natuurnetwerk is de kern van het Nederlandse natuurbeleid. De provincies zijn verantwoordelijk voor de begrenzing en de ontwikkeling van het Natuurnetwerk en hebben hiervoor soms een andere benaming. Zo gebruikt Gelderland de benaming Gelders Natuurnetwerk (GNN). De provincie heeft daarnaast de Groene Ontwikkelingszone (GO) vastgelegd. Dit zijn gebieden die over het algemeen rond en tussen de GNN liggen, zoals de ecologische verbindingzones, weidevogelgebieden en rustgebieden voor wintergasten (ganzen). In de GO is ruimte voor economische ontwikkelingen indien deze samengaan met een substantiële versterking van de samenhang tussen aangrenzende en inliggende natuurgebieden.

In het GNN en GO geldt het 'nee, tenzij'- principe. In principe zijn er geen ontwikkelingen toegestaan als zij de wezenlijke kenmerken of waarden van het gebied aantasten.

Wanneer bij een ontwikkeling mogelijke effecten op het GNN of GO denkbaar zijn, is het noodzakelijk een GNN-toetsing uit te voeren. De GNN en de GO worden beide beschermd tegen aantasting van de kernkwaliteiten.

Gevolgen plangebied

Het plangebied ligt buiten gebied dat onderdeel uitmaakt van het GNN. Wel ligt GNN- en GO-gebied op korte afstand van het plangebied. Doordat Gelderland geen externe werking aanhoudt en de functie van het plangebied niet wijzigt (van bebouwing en bewoning naar bewoning), is er geen sprake van effecten op het nabijgelegen GNN- of GO-gebied. Een nadere toetsing aan het GNN beleid is derhalve niet noodzakelijk.

4 Methode en aanpak

4.1 Inleiding

De aanwezige natuurwaarden zijn in beeld gebracht op basis van bestaande inventarisatiegegevens en een verkennend veldbezoek.

4.2 Bureauonderzoek

Voor het bureauonderzoek is (indien beschikbaar) gebruikgemaakt van landelijke, provinciale en regionale verspreidingsinformatie:

- NDFF (Nationale Databank Flora en Fauna);
- de flora- en faunadatabase van Eelerwoude is eveneens geraadpleegd.

4.3 Terreinbezoek

Op basis van een eenmalig veldbezoek is de geschiktheid van het onderzoeksgebied voor de verwachte soorten en/of soortgroepen beoordeeld. Het veldbezoek is overdag door J. Loeffen uitgevoerd, ecologisch adviseur bij Eelerwoude (zie kader). Het veldbezoek is uitgevoerd op 19 mei 2021 bij 15°C, half bewolkt weer en windkracht 1 à 2 Bft. Het gaat hier om een deskundigenoordeel op basis van de fysieke gesteldheid van het terrein (biotopenonderzoek). Daarnaast zijn de aangetroffen belangwekkende soorten genoteerd.

Kader – Ecologisch deskundige

De veldmedewerkers van Eelerwoude beschikken over een uitgebreide ervaring met de betreffende soortgroepen en voldoen aan de criteria van 'ecologisch deskundige'. Met een ecologisch deskundige wordt bedoeld een persoon die voor de situatie en soorten ten aanzien waarvan hij of zij gevraagd is te adviseren en/of te begeleiden, aantoonbare ervaring en kennis heeft op het gebied van soortspecifieke ecologie. De ervaring en kennis dienen te zijn opgedaan doordat de deskundige:

- op HBO- dan wel universitair niveau een opleiding heeft genoten met als zwaartepunt (Nederlandse) ecologie; en/of
- op MBO-niveau een opleiding heeft afgerond met als zwaartepunt de Wet natuurbescherming, soortenherkenning en zorgvuldig handelen ten opzichte van die soorten; en/of
- als ecooloog werkzaam is voor een ecologisch adviesbureau, zoals bijvoorbeeld een bureau welke is aangesloten bij het Netwerk Groene Bureaus; en/of
- zich aantoonbaar actief inzet op het gebied van de soortenbescherming en is aangesloten bij en werkzaam voor de daarvoor in Nederland bestaande organisaties (zoals bijvoorbeeld Zoogdierverseniging, RAVON, Stichting Das en Boom, Vogelbescherming Nederland, Vlinderstichting, Natuurhistorisch Genootschap, KNNV, NJN, IVN EIS Nederland, FLORON, SOVON, STONE, Staatsbosbeheer, Natuurmonumenten, De Landschappen en Stichting Beheer Natuur en Landelijk Gebied; en/of
- zich aantoonbaar actief inzet op het gebied van de soortenmonitoring en/of -bescherming.

5 Toetsing beschermde soorten

5.1 Planten

Voorkomen en functie

Vanuit verspreidingsgegevens zijn geen beschermde plantensoorten bekend in of in de directe omgeving van het plangebied. In het plangebied zijn algemene soorten aangetroffen als fluitenkruid, koolraap, brandnetel, paarse dovenetel, speenkruid en taxus ter plaatse van de loodsen aanplant in de tuin. Beschermde planten zijn niet aangetroffen.

Effecten en ontheffing

In het plangebied zijn geen beschermde plantensoorten aangetroffen. Door het type biotoop, de aanwezige verharding en tuin kunnen beschermde planten ook worden uitgesloten. Nader onderzoek of een ontheffing Wet natuurbescherming is niet noodzakelijk.

Conclusie: nader onderzoek of een ontheffing in het kader van de Wet natuurbescherming is voor beschermde planten niet noodzakelijk.

5.2 Zoogdieren

5.2.1 Vleermuizen

Voorkomen en functie

Vanuit verspreidingsgegevens zijn geen waarnemingen bekend van vleermuissoorten in de omgeving. Het plangebied ligt nabij biotoop wat geschikt is voor soorten als gewone dwergvleermuis, rosse vleermuis, ruige dwergvleermuis en laatvlieger en eventueel watervleermuis. Het plangebied is geïnventariseerd op geschiktheid voor vleermuizen. Hierbij is onderscheid gemaakt in: verblijfplaats, vliegroute en foerageergebied.

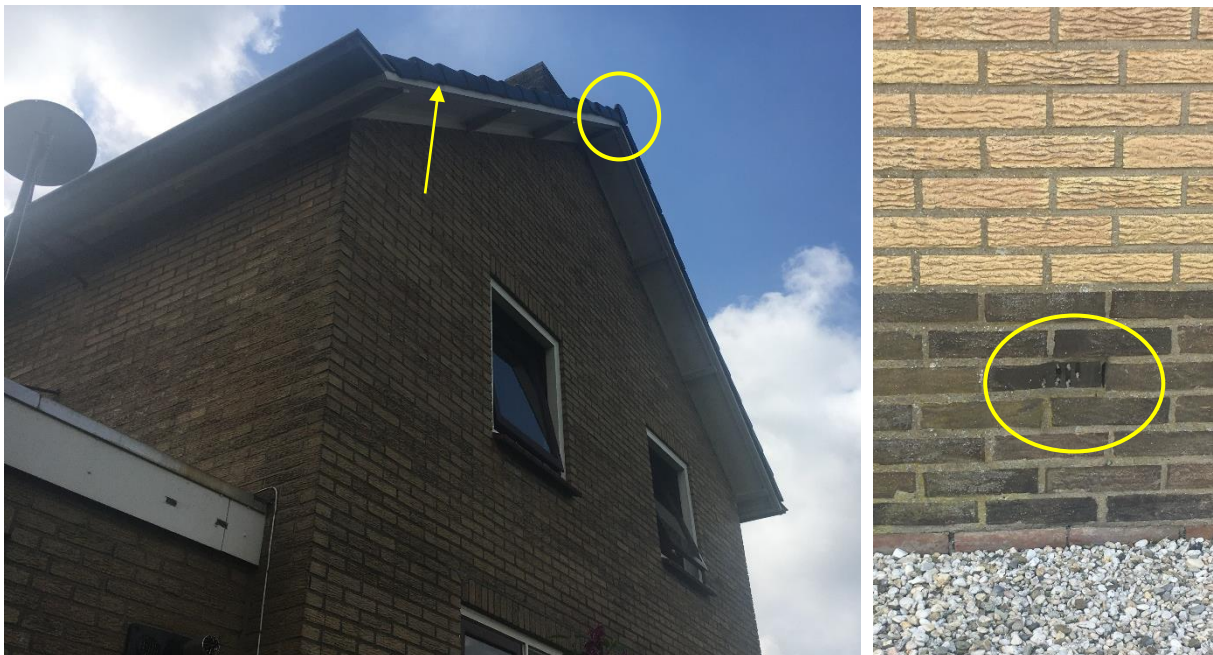
Verblijfplaatsen

Vleermuizen maken gedurende het jaar gebruik van een netwerk van vaste rust- en verblijfplaatsen. Deze verblijfplaatsen kunnen de volgende functies hebben:

- kraamverblijfplaats;
- zomerverblijfplaats;
- paar- en/of baltsverblijfplaats;
- winterverblijfplaats.

Bij het dak van de woning is sprake van een overstek. De schoorstenen zijn afgewerkt met lood. Dat zit strak op het dak en biedt geen open plekken voor bijvoorbeeld laatvlieger. Bij de nokpannen en de schuine zijden is beperkte mate van ruimte aanwezig dat toegang geeft onder het dak (Afbeelding 4). Deze zouden kunnen worden gebruikt als zomer- of paarverblijfplaats door gebouwbewonende vleermuizen zoals gewone dwergvleermuis en eventueel ruige dwergvleermuis. Eventueel zou een kraamverblijfplaats aanwezig kunnen zijn als wordt dit niet verwacht. Laatvlieger zou hier voor kunnen komen met een zomerverblijfplaats al is voor deze grotere soort de ruimte waarschijnlijk te beperkt. Andere soorten kunnen worden uitgesloten, door de beperkte ruimte, locatie en type bebouwing. Ook is de ruimte te beperkt om te dienen als massawinterverblijf: er is geen sprake van een stabiele temperatuur.

In de muur zijn enkele ventilatiegaten aangetroffen vlak boven de grond die zijn afgewerkt met roosters. Door de beperkte hoogte en het aanwezige rooster zijn deze niet toegankelijk voor vleermuizen. Ook is er geen sprake van een toegankelijke, open ruimten waar watervleermuis gebruik van kan maken.

Afbeelding 4. Links: Weergave van toegang tot ruimte onder het dak (=potentiële verblijfplaatsen). Rechts: een ventilatiegat met rooster.

De wanden van de loods zijn enkelwandig, evenals het golfplaten dak. Ook zijn de wanden glad waardoor vleermuizen geen grip hebben. De loods is daarmee ongeschikt als potentiële verblijfplaats voor vleermuizen.

In de boom langs het huis zijn geen holten of kieren aangetroffen waar boombewonende vleermuizen zoals rosse vleermuis, ruige dwergvleermuis of eventueel watervleermuis gebruik van kunnen maken voor hun verblijfplaats.

Foerageergebieden en vliegroutes

Door het beperkte groen in het plangebied is nauwelijks geschikt foerageergebied aanwezig. De uiterwaarden langs de Maas, aan de zuidkant van het plangebied, bomenlanen zoals de laan langs de Hogenhofstraat aan de noordkant en aanwezige waterlopen met begroeide oevers vormen wel geschikt foerageergebied. Deze liggen buiten de grenzen van het plangebied.

Naast een geschikte foerageerfunctie kunnen lijnvormige elementen als bomenlanen ook onderdeel uitmaken van een vliegroute om zich door het landschap te verplaatsen. In het plangebied ontbreken dergelijke elementen.

Effecten en ontheffing

Alle vleermuissoorten zijn beschermd onder de Wet natuurbescherming met beschermingsregime soorten Habitatrichtlijn. Het opzettelijk verstoren, vangen en doden van individuen van beschermde soorten, alsmede het beschadigen of vernielen van vaste verblijfplaatsen, inclusief de functionele leefomgeving, is verboden vanuit de Wet natuurbescherming. De functionaliteit van de verblijfplaatsen van vleermuizen dient te allen tijde gegarandeerd te blijven.

Mogelijke effecten op vleermuizen kunnen niet op voorhand worden uitgesloten:

- de beperkte ruimte onder het dak van de woning kan door gebouwbewonende vleermuizen worden gebruikt als zomer- paar en eventueel kraamverblijfplaats. Nader onderzoek is noodzakelijk om na te gaan of de woning een functie heeft voor vleermuizen en zo ja, welke functie dat is;
- de loods biedt geen geschikte, potentiële verblijfplaatsen;
- de boom in de tuin naast de woning biedt geen geschikte, potentiële verblijfplaatsen;
- een (essentiële) foerageerfunctie ontbreekt in het plangebied;
- het plangebied maakt geen onderdeel van een (essentiële) vliegroute.

Conclusie: nader onderzoek naar vleermuizen is noodzakelijk om na te gaan of de woning een functie heeft voor vleermuizen en zo ja, welke functie dit is.

5.2.2 Grondgebonden zoogdieren

Voorkomen en functie

Vanuit verspreidingsgegevens is bekend dat bever en das in de omgeving voorkomen. Daarnaast is geschikt biotoop aanwezig rondom het plangebied voor konijn, mol, haas, egel, bruine rat en diverse muizensoorten.

Soorten waarvoor een provinciale vrijstelling geldt

Konijn, mol, haas, egel, bruine rat en diverse muizensoorten zijn vrijgestelde soorten. De soorten kunnen met name de noordkant van het plangebied bij de waterloop gebruiken als (onderdeel van hun) leefgebied of als migratieroute.

Soorten waarvoor geen provinciale vrijstelling geldt

Van de beschermde soorten waarvoor geen vrijstelling geldt, zijn das en bever bekend in de omgeving van het plangebied. In het plangebied is geen geschikt biotoop voor deze soorten aanwezig en ontbreken verblijfplaatsen.

Voor steenmarter, kleine marters (wezel, bunzing en hermelijn) en waterspitsmuis geldt dat zij in de omgeving kunnen voorkomen. In het plangebied zelf zijn geen sporen gevonden van steenmarter, zoals uitwerpselen, prenten of etensresten. De woning wordt bewoond en biedt geen geschikte openingen. Ook ontbreken potentiële verblijfplaatsen van kleine marters als houtstapels of stenen. Door de grote mate van verharding is het plangebied ook matig geschikt voor kleine marters om te passeren/foerageren.

Voor overige beschermde soorten zoals van noordse woelmuis en eekhoorn ligt het plangebied buiten bekend verspreidingsgebied en is geschikt biotoop afwezig.

Effecten en ontheffing

Soorten waarvoor een provinciale vrijstelling geldt

De voorgenomen werkzaamheden zullen naar verwachting tijdelijk leiden tot een beperkt verlies van leefgebied van de genoemde (algemeen) voorkomende zoogdieren met het beschermingsregime “andere soorten”. Voor deze beschermde soorten is bij een ruimtelijke inrichting door de provincie Gelderland een vrijstelling van de ontheffingsplicht opgesteld.

Soorten waarvoor geen provinciale vrijstelling geldt

Voor bovenstaande soorten, de soorten met een bescherming als steenmarter, kleine marters en das geldt dat negatieve effecten zijn uit te sluiten. In het plangebied is geen geschikt biotoop aanwezig en potentiële verblijfplaatsen ontbreken. Een negatief effect op beschermde grondgebonden zoogdieren is daarmee uitgesloten.

Conclusie: nader onderzoek of het aanvragen van een ontheffing is in het kader van de Wet natuurbescherming voor grondgebonden zoogdieren niet noodzakelijk.

5.3 Vogels

Voorkomen en functie

Alle vogels zijn als soort beschermd in de Wet natuurbescherming. Onderscheid wordt gemaakt tussen vogels met jaarrond beschermde nesten, vogels met jaarrond beschermde functionele leefomgeving en overige (broed)vogels.

Onder de vogels met jaarrond beschermde nesten behoren onder andere soorten die hun nesten ook buiten het broedseizoen gebruiken, soorten die elk jaar op dezelfde plaats broeden en daarin zeer honkvast zijn en soorten die steeds van hetzelfde nest gebruik maken en niet of nauwelijks zelf een nest kunnen bouwen. Onder de vogels met jaarrond beschermde leefomgeving vallen soorten die weliswaar vaak terugkeren naar de plaats die zij het jaar daarvoor hebben gebruikt of de directe omgeving daarvan, maar die wel over voldoende flexibiliteit beschikken om, als de broedplaats verloren is gegaan, zich elders te vestigen.

Meerdere vogelsoorten zijn vanuit verspreidingsgegevens bekend rond het plangebied of er is geschikt biotoop aanwezig, zoals merel, roodborst, winterkoning, koolmees, houtduif, holenduif, kauw, ekster en zwarte kraai.

Jaarrond beschermde nesten

In de boom en loods zijn geen nesten waargenomen die kunnen dienen als nest van een vogelsoort die jaarrond van het nest als vaste rust- en verblijfplaats gebruik maakt, zoals buizerd, steenuil, kerkuil of ransuil. Deze vogelsoorten kunnen wel het plangebied kruisen tijdens het foerageren.

Huismussen en gierzwaluwen maken voor hun nestlocatie gebruik van bebouwing. Zo worden daken gebruikt om onder te kruipen via de zijgevel of bij de dakgoot. Huismussen maken jaarrond gebruik van hun nest en foerageren in de nabij omgeving. Bij de woning is geen enkele activiteit van huismussen waargenomen zoals foeragerend, langs vliegend of roepend. Ook is het dak geïnspecteerd: bij de dakrand/dakgoot zijn geen sporen van huismussen zichtbaar zoals veren, voedselresten of uitwerpselen. De ruimte bij de eerste rij pannen is ook beperkt voor huismussen om onder te kruipen. Voor gierzwaluwen is onvoldoende ruimte bij de pannen om achter weg te kruipen. Ook het boeiboord bij de uitbouw is ongeschikt: te laag en te krap.

Jaarrond beschermde functionele leefomgeving

Van soorten (zoals) koolmees, pimpelmees en zwarte kraai, waarvan de functionele leefomgeving jaarrond beschermd is, is in beperkte mate leefgebied aanwezig in het plangebied. Nesten van deze soorten zijn niet in de boom of loods aangetroffen.

Overige (broed)vogels

In de loods is een enkel oud nest waargenomen. Er was geen sprake van vogelactiviteit in de loods. Gezien de positie en grootte is het nest naar verwachting van houtduif. Nesten van overige soorten zoals merel, roodborst en winterkoning zijn in het plangebied niet aangetroffen.

Effecten en ontheffing

Vogels met jaarrond beschermde nesten

Van een aantal vogelsoorten zijn de nesten het hele jaar door beschermd. Dergelijke nesten zijn in het plangebied niet aangetroffen.

Vogels met jaarrond beschermde functionele leefomgeving

Broedparen van genoemde soorten kunnen in en rond het plangebied voorkomen. Er zijn in de omgeving, met name bij woningen/boerderijen, in bosschages en struweel voldoende (alternatieve) nestmogelijkheden en leefgebied aanwezig. Genoemde soorten zijn bovendien goed in staat alternatieve nestplaatsen te vinden. Daardoor is geen sprake van een negatief effect op nesten van deze vogels en zijn er voldoende alternatieve

nestlocaties aanwezig. Compenserende maatregelen of het aanvragen van een ontheffing is om deze reden dan ook niet aan de orde.

Overige (broed)vogels

Alle vogelsoorten in Nederland zijn beschermd onder de Wet natuurbescherming. Voor alle beschermde inheemse (ook algemeen voorkomende) vogelsoorten geldt een verbod op handelingen die opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren vernielen of beschadigen, alsook op het wegnemen van nesten van vogels. Daarnaast is het verboden vogels opzettelijk te storen, tenzij de verstoring niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort. Door versturende werkzaamheden buiten het broedseizoen uit te voeren kan in veel situaties worden voorkomen dat gehandeld wordt in strijd met deze verbodsbepaling.

De periode van 1 maart tot 15 juli wordt over het algemeen beschouwd als broedseizoen¹. Door de werkzaamheden uit te voeren buiten deze periode, wordt de kans verkleind dat op dat moment broedende vogels aanwezig zijn. Let op, soorten als houtduif kunnen het hele jaar door broeden. Voor de Wet natuurbescherming zijn alle bewoonde vogelnesten beschermd, ongeacht het tijdstip van het jaar en ongeacht de zeldzaamheid van de soort. Let daarom altijd op aanwezige, broedende vogels. Wordt een broedende vogel aangetroffen, dan moet worden gewacht met het uitvoeren van werkzaamheden ter plaatse tot de vogel klaar is met broeden en jongen het nest hebben verlaten.

Conclusie: in het plangebied zijn geen nesten aangetroffen die in gebruik zijn. Aanbevolen wordt de werkzaamheden buiten het broedseizoen uit te voeren. Doordat vogels ook buiten de genoemde broedperiode kunnen broeden, dient jaarrond rekening te worden gehouden met in gebruik zijnde nesten van vogels.

5.4 Reptielen

Voorkomen en functie

Beschermde reptielen, zoals gladde slang, levendbarende hagedis en hazelworm, zijn gebonden aan specifieke terreinen. In het plangebied ontbreekt dergelijk geschikt biotoop zoals heideterreinen, goed ontwikkelde waterlopen en venranden. De waterloop achter de loods zou door ringslang kunnen worden gebruikt om zich door het landschap te verplaatsen, al ontbreekt veelal een goed ontwikkelde water- en oevervegetatie die het dier bescherming en schuilmogelijkheden biedt en is sprake van een steil talud. Het ontbreekt in het plangebied daarbij ook aan takken- of bladhopen die door ringslang kunnen worden gebruikt als voortplantingsplek. Er zijn ook geen verspreidingsgegevens bekend van beschermde reptielen in en rondom het plangebied.

Effecten en ontheffing

Op basis van het aanwezige biotoop kan een essentiële functie van het plangebied voor beschermde reptielen worden uitgesloten. Er is geen sprake van negatieve effecten op reptielen bij uitvoering van de werkzaamheden. Nader onderzoek of een ontheffing Wet natuurbescherming is voor reptielen niet aan de orde.

Conclusie: nader onderzoek of het aanvragen van een ontheffing is in het kader van de Wet natuurbescherming voor reptielen niet noodzakelijk.

5.5 Amfibieën

Voorkomen en functie

Soorten waarvoor een provinciale vrijstelling geldt

¹ In het kader van de Wet natuurbescherming wordt voor het broedseizoen geen standaardperiode gehanteerd. Van belang is of een broedgeval verstoord wordt, ongeacht de datum. Globaal gaat het echter om de periode van 1 maart tot 15 juli.

Een aantal soorten zoals bruine kikker, bastaardkikker, gewone pad en kleine watersalamander kunnen de waterloop gebruiken als waterbiotoop en het plangebied, met name het verruigde gedeelte bij de loods, als landbiotoop.

Soorten waarvoor geen provinciale vrijstelling geldt

Beschermde soorten amfibieën waarvoor geen vrijstelling geldt, zoals heikikker, poelkikker, kamsalamander of rugstreeppad, worden uitgesloten in het plangebied vanwege de aanwezige, ongeschikte biotoop voor deze soorten. Zo ontbreekt een goed vergraafbare bodem, is sprake van een grote mate aan verharding en aanwezigheid van mensen. De waterloop heeft een beperkte watervegetatie en een vrij steil talud. Ook is geen sprake van voedselarme wateren of geïsoleerde poelen. Er zijn ook geen verspreidingsgegevens bekend van beschermde amfibieën in of in de directe omgeving van het plangebied.

Effecten en ontheffing

Soorten waarvoor een provinciale vrijstelling geldt

De werkzaamheden zullen naar verwachting tijdelijk leiden tot een beperkt verlies van leefgebied van de genoemde (algemeen) voorkomende amfibieën met het beschermingsregime “andere soorten”. Voor deze beschermde soorten is bij een ruimtelijke inrichting door de provincie Gelderland een vrijstelling van de ontheffingsplicht opgesteld.

Soorten waarvoor geen provinciale vrijstelling geldt

Beschermde amfibieën waarvoor geen vrijstelling geldt, kunnen op basis van de aanwezige biotoop in het plangebied worden uitgesloten, waardoor er geen sprake is van negatieve effecten. Nader onderzoek of een ontheffing Wet natuurbescherming is voor amfibieën niet aan de orde.

Conclusie: nader onderzoek of het aanvragen van een ontheffing is in het kader van de Wet natuurbescherming voor amfibieën niet noodzakelijk.

5.6 Vissen

Voorkomen en functie

Er worden geen werkzaamheden verricht aan de waterloop aan de noordkant van de loods. Andere watergangen zijn niet aanwezig en daarmee wordt het leefgebied van vissen niet beïnvloed.

Effecten en ontheffing

Doordat geen werkzaamheden aan de waterloop worden uitgevoerd, is er geen sprake van negatieve effecten op beschermde vissoorten. Nader onderzoek of een ontheffing Wet natuurbescherming is niet aan de orde.

Conclusie: nader onderzoek of het aanvragen van een ontheffing is in het kader van de Wet natuurbescherming voor beschermde vissen niet noodzakelijk.

5.7 Ongewervelden

Voorkomen en functie

Voor de groep ongewervelden (dagvlinders, libellen, kevers, kreeftachtigen en weekdieren) is in het plangebied geen geschikt biotoop aanwezig. Geschikt biotoop bestaat onder andere uit heideterreinen, goed ontwikkelde waterlopen met een rijke oever- en watervegetatie en venranden. Er zijn ook geen verspreidingsgegevens bekend van beschermde ongewervelden in en rondom het plangebied.

Effecten en ontheffing

In het plangebied ontbreekt geschikt biotoop voor beschermde ongewervelden. Daarmee is geen sprake van negatieve effecten op beschermde ongewervelden. Nader onderzoek of een ontheffing Wet natuurbescherming is voor ongewervelden niet aan de orde.

Conclusie: nader onderzoek of het aanvragen van een ontheffing is in het kader van de Wet natuurbescherming voor beschermde ongewervelden niet noodzakelijk.

6 Conclusie

6.1 Beschermde soorten

6.1.1 Soorten waarvoor een provinciale vrijstelling geldt

De sloop van de loods en woning zal naar verwachting tijdelijk leiden tot een beperkt verlies van leefgebied van een aantal beschermde soorten waarvoor een provinciale vrijstelling geldt. Het betreft soorten als gewone pad, haas, konijn en diverse algemene muizensoorten. De ingreep heeft geen invloed op de gunstige staat van instandhouding van deze soorten, omdat er sprake is van een tijdelijke en plaatselijke verstoring, voldoende leefgebied aanwezig blijft en het relatief algemene soorten betreft.

6.1.2 Soorten waarvoor geen provinciale vrijstelling geldt

Met de volgende soorten en/of soortgroepen dient rekening te worden gehouden.

Nader onderzoek naar vleermuizen noodzakelijk

De beperkte ruimte onder het dak van de woning kan door gebouwbewonende vleermuizen zoals gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis en eventueel laatvlieger worden gebruikt als zomer- paar en eventueel kraamverblijfplaats. Nader onderzoek is noodzakelijk om na te gaan of de woning een functie heeft voor vleermuizen en zo ja, welke functie dat is.

Dit nader onderzoek kan slechts in een beperkte periode van het jaar worden uitgevoerd en bestaat uit de volgende onderzoeksinspanning:

- 2 avondronden in de periode half mei – half juli.
- 2 rondes laat in de avond/rond middernacht in de periode half augustus – eind september.

Mocht de woning een functie hebben voor vleermuizen, bijvoorbeeld dat een zomerverblijfplaats wordt aangetroffen, is voor de sloop een ontheffing in het kader van de Wet natuurbescherming noodzakelijk en het nemen van maatregelen.

Let op broedvogels

Voor alle beschermde inheemse (ook algemeen voorkomende) vogelsoorten geldt een verbod op handelingen die opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren vernielen of beschadigen, als ook op het wegnemen van nesten van vogels. Daarnaast is het verboden vogels opzettelijk te storen, tenzij de storing niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort.

De periode van 1 maart tot 15 juli wordt over het algemeen beschouwd als broedseizoen². Door de werkzaamheden uit te voeren buiten deze periode, wordt de kans verkleind dat op dat moment broedende vogels aanwezig zijn. Let op, soorten als houtduif kunnen het hele jaar door broeden. Voor de Wet natuurbescherming zijn alle bewoonde vogelnesten beschermd, ongeacht het tijdstip van het jaar en ongeacht de zeldzaamheid van de soort. Let daarom altijd op aanwezige, broedende vogels. Wordt een broedende vogel aangetroffen, dan moet worden gewacht met het uitvoeren van werkzaamheden ter plaatse tot de vogel klaar is met broeden en jongen het nest hebben verlaten.

² In het kader van de Wet natuurbescherming wordt voor het broedseizoen geen standaardperiode gehanteerd. Van belang is of een broedgeval verstoord wordt, ongeacht de datum. Globaal gaat het echter om de periode van 1 maart tot 15 juli.

6.1.3 Algemene zorgplicht

In de Wet natuurbescherming is in artikel 1.11 een omschrijving opgenomen over de algemene zorgplicht. Deze zorgplicht houdt in dat iedereen ‘voldoende zorg’ in acht neemt voor alle in het wild levende dieren en planten, dus ook niet-beschermden soorten, en hun directe leefomgeving. Dit is een algemene verantwoordelijkheid die voor iedereen geldt. Het betekent bijvoorbeeld dat er niet onnodig dieren en planten worden gedood, wanneer redelijkerwijs een andere oplossing voor is, bijvoorbeeld door de dieren te verplaatsen naar een ander gebied.

6.2 Bescherming gebieden

Niet stikstof-gerelateerde effecten:

Het plangebied ligt op ruim 7,5 km afstand van het Natura 2000-gebied Rijntakken. De aard van de voorgenomen werkzaamheden en ontwikkeling maken dat de effecten uitsluitend tot het plangebied of in de zeer directe zone eromheen beperkt blijven. Gezien de afstand tot de Natura 2000-gebieden, de invulling van de tussenliggende gebieden met bebouwing en infrastructuur en de aard van de voorgenomen werkzaamheden, is er geen sprake van mogelijk negatieve effecten op de instandhoudingsdoelstellingen van het Natura 2000-gebied, zij het door een rechtstreekse invloed, cumulatieve invloed of externe werking. Een toetsing op grond van de Wet natuurbescherming van niet stikstof-gerelateerde effecten wordt daarom niet noodzakelijk geacht.

Stikstof-gerelateerde effecten

Een stikstofberekening is altijd noodzakelijk om de uitstoot en depositie van stikstof, en de gevolgen daarvan op Natura 2000-gebieden te bepalen. Deze berekening moet worden gemaakt als meer duidelijkheid is wat betreft de uitvoering van de werkzaamheden. Momenteel zijn de rekengegevens nog niet bekend en is een inschatting te onnauwkeurig om een juiste berekening te kunnen uitvoeren.

6.3 Bescherming houtopstanden

In het plangebied ligt binnen de Bebouwde kom Boswet. De bescherming van houtopstanden is daarmee niet van toepassing.

6.4 Gelders Natuurnetwerk

Het plangebied ligt buiten gebied dat onderdeel uitmaakt van het GNN. Wel ligt GNN- en GO-gebied op korte afstand van het plangebied. Doordat Gelderland geen externe werking aanhoudt en de functie van het plangebied niet wijzigt (van bebouwing en bewoning naar bewoning), is er geen sprake van effecten op het nabijgelegen GNN- of GO-gebied. Een nadere toetsing aan het GNN beleid is derhalve niet noodzakelijk.

6.5 Geldigheid rapportage

Dit rapport gaat in op de effecten van de ontwikkeling zoals beschreven in hoofdstuk 2.2. Wijzigingen of aanpassingen in de ontwikkeling kunnen tot andere conclusies ten aanzien van de effecten op beschermde soorten leiden.

Literatuurlijst

- Limpens, H., K. Mostert en W. Bongers (1997). Atlas van de Nederlandse Vleermuizen. Utrecht: KNNV Uitgeverij.
- Ministerie van Economische Zaken (2016). *Soortenbescherming bij ruimtelijke ingrepen*. Ministerie van Economische Zaken, versie 1.3.
- NGB, 2021. Vleermuisprotocol 2021

Websites Gelderland

- <https://geoportaal.gelderland.nl/portaal/apps/webappviewer/index.html?id=7ee7f076e44b48f18d36528e9f9d1d87>

Soortinformatie:

- www.zoogdiervereniging.nl
- www.sovon.nl
- www.verspreidingsatlas.nl

Waarnemingen:

- ndff-ecogrid.nl

Bijlage 1 Wettelijk kader natuurwetgeving

Bescherming van soorten

Zorgplicht

De Wet natuurbescherming erkent de intrinsieke waarde van in het wild levende planten- en diersoorten, of de soort nu beschermd is of niet (= zorgplicht). Deze zorgplicht houdt in dat eenieder voldoende zorg in acht moet nemen voor de in het wilde levende dieren en planten, alsmede voor hun directe leefomgeving. Overtreding van de zorgplicht is niet strafbaar gesteld, maar kan door toepassing van bestuursdwang wel worden gehandhaafd.

Beschermingsregimes

Op het onderdeel soortbescherming deelt de Wet natuurbescherming soorten in drie beschermingsregimes in:

1. Beschermingsregime soorten Vogelrichtlijn

Alle vogels cf. artikel Vogelrichtlijn

2. Beschermingsregime soorten Habitatrichtlijn

Soorten uit Bijlage IV Habitatrichtlijn, Bijlage I en II van het Verdrag van Bern en Bijlage II van het Verdrag van Bonn. In de bijlagen van de Verdragen van Bern en Bonn worden ook vogels genoemd³.

3. Beschermingsregime “andere soorten”

Soorten die uit nationaal oogpunt bescherming behoeven.

Elk van deze beschermingsregimes heeft zijn eigen verbodsbepalingen en vereisten voor vrijstelling of ontheffing van de verboden.

Verbodsbepalingen

De Wet natuurbescherming gaat uit van het ‘nee, tenzij-principe’. In de wet worden ten aanzien van de beschermde soorten een aantal verbodsbepalingen genoemd (figuur 1). De verbodsbepalingen zijn gekoppeld aan het beschermingsregime van de soort (resp. Vogelrichtlijn, Habitatrichtlijn of de groep ‘Overige soorten’). Dat betekent dat deze verbodsbepalingen niet overtreden mogen worden, tenzij voor de soort(en):

- een vrijstelling geldt;
- er gewerkt wordt met een goedgekeurde Gedragscode (feitelijk een collectieve ontheffing);
- een ontheffing is verkregen.

³ De brochure ‘Soortenbescherming bij ruimtelijke ingrepen’, versie 1.3. Ministerie van EZ, december 2016 impliceert dat de bescherming uit de Vogelrichtlijn prevaleert boven de bescherming van vogels uit de verdragen van Bonn en Bern

Beschermingsregime soorten Vogelrichtlijn § 3.1 Wn	Beschermingsregime soorten Habitatrichtlijn § 3.2 Wn	Beschermingsregime andere soorten § 3.3 Wn
Art 3.1 lid 1 Het is verboden in het wild levende vogels opzettelijk te doden of te vangen.	Art 3.5 lid 1 Het is verboden soorten in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te doden of te vangen	Art 3.10 lid 1a Het is verboden soorten opzettelijk te doden of te vangen
Art 3.1 lid 2 Het is verboden opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van vogels te vernielen of te beschadigen, of nesten van vogels weg te nemen	Art 3.5 lid 4 Het is verboden de voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren te beschadigen of te vernielen	Art 3.10 lid 1b Het is verboden de vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren opzettelijk te beschadigen of te vernielen
Art 3.1 lid 3 Het is verboden eieren te rapen en deze onder zich te hebben	Art 3.5 lid 3 Het is verboden eieren van dieren in de natuur opzettelijk te vernielen of te rapen	Niet van toepassing
Art 3.1 lid 4 en lid 5 Het is verboden vogels opzettelijk te storen, tenzij de storing niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort	Art 3.5 lid 2 Het is verboden dieren opzettelijk te verstoren	Niet van toepassing
Niet van toepassing	Art 3.5 lid 5 Het is verboden plantensoorten in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te onwortelen of te vernielen	Art 3.10 lid 1c Het is verboden plantensoorten in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te onwortelen of te vernielen

Figuur 1. Overzicht verbodsbepalingen Wet Natuurbescherming (bron: brochure 'Soortenbescherming bij ruimtelijke ingrepen', versie 1.3. Ministerie van EZ, december 2016).

Om af te mogen wijken van de verbodsbepalingen (en deze toch te mogen overtreden) via een ontheffing of een vrijstelling moet aan drie criteria worden voldaan:

1. er is geen andere bevredigende oplossing voor de handeling (=alternatievenafweging);
2. de afwijking is gebaseerd op een in de wet genoemd belang (b.v. openbare veiligheid of volksgezondheid);
3. de ingreep of handeling mag geen afbreuk doen aan en/of verslechtering betekenen voor de staat van instandhouding van de soort.

Als aan (alle) drie deze vereisten voldaan is, kan een ontheffing worden verleend. Voor een aantal handelingen zijn bovendien vrijstellingen mogelijk in de vorm van een provinciale verordening of een (goedgekeurde) gedragscode.

Voorgaand figuur geeft een overzicht van de verbodsbepalingen per beschermingsregime. De verbodsbepalingen voor de groep van overige, 'nationale' soorten zijn geïnspireerd op de Habitatrichtlijn en op een aantal punten versoepeld. Zo is het opzettelijk verstoren van beschermde soorten (en hun verblijfplaatsen) uit deze groep van overige soorten niet langer verboden. Wel is het nog steeds verboden om vaste verblijfplaatsen van dieren onder dit beschermingsregime opzettelijk te beschadigen of te vernielen.

Voor vogels geldt dat verstoren niet verboden is als de verstoring maar niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de soort (*artikel 3.1, lid 4 en lid 5*). Het beschadigen van in gebruik zijnde vogelnesten tijdens het broedseizoen blijft verboden, maar het verstoren dus niet meer, tenzij er sprake is van een wezenlijke invloed op de staat van instandhouding van de specifieke soort(en). Het is aan de initiatiefnemer om zich op de hoogte te (laten) stellen, en waar nodig aan te tonen, dat de op zich verstorende activiteit geen bedreiging vormt voor de staat van instandhouding van de betreffende vogelsoort.

Tot slot geldt het opzettelijk doden of vangen en het verbod om vaste verblijfplaatsen of rustplaatsen opzettelijk te vernielen of beschadigen, niet voor bosmuis, huisspitsmuis of veldmuis in of op gebouwen of de daarbij behorende erven of roerende zaken (*artikel 3.10 lid 3*). Zie kader – Opzettelijkheid.

Kader - Opzettelijkheid

In de Wet natuurbescherming is bij meer verbodsbepalingen dan onder de Flora en faunawet het opzetvereiste toegevoegd, in lijn met de artikelen van de Habitatrichtlijn en Vogelrichtlijn. In de Flora en faunawet was alleen sprake van het opzetvereiste bij verontrusting (artikel 10). Hierdoor was de Flora en faunawet strenger dan de verbodsbepalingen van de Habitatrichtlijn. Niet-opzettelijke handelingen waarbij de verbodsbepalingen overtreden worden, zijn nu niet langer verboden. Daar is van belang dat het Europees Hof van Justitie in zijn jurisprudentie heeft bepaald dat onder opzet ook voorwaardelijke opzet moet worden begrepen: *“Daarvan is sprake als iemand een handeling verricht en daarbij bewust de aanmerkelijke kans aanvaardt dat zijn gedragingen schadelijke gevolgen hebben voor een dier of plant....”*.

Andere bevredigende oplossing(en)

De initiatiefnemer moet aantonen en beargumenteren dat er geen andere bevredigende oplossingen zijn waardoor overtreding van de verbodsbepaling(en) kan worden voorkomen, bijvoorbeeld door planaanpassing of het aanpassen van de uitvoeringsperiode. Het is aan het bevoegd gezag (doorgaans dus de provincie) om de alternatieve oplossingen te beoordelen en hierover te besluiten. De onderbouwing moet gebaseerd zijn op objectieve en controleerbare gegevens.

Belangen

Voor de soorten die beschermd zijn onder de Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn kan alleen ontheffing of vrijstelling worden verleend op grond van de in deze richtlijnen genoemde belangen. Voor de groep van overige, nationaal beschermde soorten wordt uitgegaan van de in de Habitatrichtlijn genoemde belangen, plus een aantal aanvullende belangen. In het Kader - Wettelijk Belang wordt een overzicht gegeven van deze belangen.

Staat van instandhouding van de soort

Tot slot moeten de effecten van de voorgenomen handeling(en) worden beoordeeld aan de staat van instandhouding (Svl) van de soort. Zie ook kader – Staat van instandhouding. De Svl varieert per soort en per handeling, en is niet vastgelegd in de wet. Een handeling op een zeldzame beschermde soort zal eerder leiden tot een negatief effect op de Svl dan bij een algemene soort. Belangrijk is ook de trend (aantalsontwikkeling) en de ruimtelijke verspreiding van de soort. Bij de beoordeling moet rekening worden gehouden met cumulatieve (versterkende) effecten, bijvoorbeeld door andere handelingen of ontwikkelingen in de omgeving en met reeds verleende ontheffingen voor dezelfde populaties van deze soort(en). Bij de beoordeling mogen compenserende en mitigerende (verzachtende) maatregelen worden betrokken. Het ecologische toetsingscriterium verschilt per beschermingsregime. Om te beoordelen of aan deze criteria wordt voldaan, moet inzicht worden gegeven in:

1. De Svl (van de populatie) van de soort (in zijn natuurlijke verspreidingsgebied).
2. Het effect van de handeling of ontwikkeling op de soort.

Kader - Staat van instandhouding

- **Beschermingsregime soorten Vogelrichtlijn:** “De maatregelen leiden niet tot verslechtering van de staat van instandhouding van de betreffende soort”.
- **Beschermingsregime soort Habitatrichtlijn:** “Er wordt geen afbreuk gedaan aan het streven de populaties van de betrokken soort in hun natuurlijke verspreidingsgebied in een gunstige staat van instandhouding te laten voortbestaan”.
- **Beschermingsregime Overige soorten:** “Er wordt geen afbreuk gedaan aan het streven de populaties van de betrokken soort in hun natuurlijke verspreidingsgebied in een gunstige staat van instandhouding te laten voortbestaan”.

Voorkomen van overtreding verbodsbepalingen

In sommige situaties kunnen maatregelen worden getroffen waardoor negatieve effecten en overtreding van de verbodsbepalingen van de Wet natuurbescherming kunnen worden voorkomen. Bijvoorbeeld door de kap van bomen met broedende vogels uit te stellen tot na de broedtijd. Al kan de boom ook een nest bevatten van een vogelsoort waarbij het nest jaarrond beschermd is, waardoor overtreding niet kan worden voorkomen. Het plannen van werkzaamheden buiten de kwetsbare periode(n) van beschermde soorten is een veel toegepaste maatregel. Andere mogelijkheden om overtreding te voorkomen zijn wellicht het aanpassen van de werkvolgorde, gebruik te maken van andere apparatuur of de werkzaamheden te faseren in ruimte en tijd (zoals in het voorbeeld).

Vrijstellingen

Onder de Wet natuurbescherming is niet altijd een ontheffing nodig bij handelingen die leiden tot overtreding van de verbodsbepalingen in de wet. Dit zijn bijvoorbeeld de provinciale vrijstellingen en de gedragscodes. Ook kan er sprake zijn van een vrijstelling als de handeling is opgenomen in een beheerplan voor een Natura 2000-gebied of programma in het kader van een programmatische aanpak. Tot slot kan het Rijk voor handelingen en activiteiten waarvoor zij bevoegd gezag is een vrijstelling geven in de vorm van een Ministeriële Regeling. Vrijstellingen kunnen alleen gelden voor de verbodsbepalingen en de voorwaarden zoals genoemd bij de verschillende beschermingsregimes.

Provinciale verordening

Provinciale Staten kunnen vrijstelling van de verbodsbepalingen verlenen. Zo zijn met een provinciale verordening een aantal vooral algemeen voorkomende en beschermde zoogdieren als egel en rosse woelmuis vrijgesteld van de ontheffingsplicht. Door deze mogelijkheid ontstaan echter wel verschillen in de bescherming van soorten tussen de verschillende provincies.

Programmatische aanpak

De Wet natuurbescherming biedt de mogelijkheid om een programmatische aanpak toe te passen. Een dergelijk programma kan zowel door het Rijk als door provincies worden opgesteld. Onder de Flora en faunawet is reeds ervaring opgedaan onder de 'Generieke' of 'Gebiedsgerichte aanpak'. Tevens is voor een aantal grootschalige ontwikkelingen en plangebieden een Generieke ontheffing verleend zoals voor de gemeente Tilburg, het Havengebied Rotterdam en Vliegveld Twente. Het biedt de mogelijkheid om door middel van een actieve leefgebiedenbenadering te streven naar een betere verbinding tussen economie en ecologie.

Beheerplan Natura 2000-gebied

Tot slot zijn handelingen die onderdeel uitmaken van een beheerplan voor een Natura 2000-gebied of een programmatische aanpak (zoals stikstof) vrijgesteld, mits de handelingen zijn getoetst aan de criteria voor afwijking van de soortenbeschermingsregimes.

Kader - Wettelijk Belang

Voor vogels beschermd onder de Vogelrichtlijn kan ontheffing of vrijstelling worden verleend op grond van de volgende belangen:

- in het belang van de volksgezondheid of de openbare veiligheid;
- in het belang van de veiligheid van het luchtverkeer;
- ter voorkoming van belangrijke schade aan gewassen, vee, bossen, visserij of wateren;
- ter bescherming van flora en fauna;
- voor onderzoek en onderwijs, het uitzetten of herinvoeren van soorten, of voor de daarmee samenhangende teelt;
- om het vangen, onder zich hebben of elke andere wijze van verstandig gebruik van bepaalde vogels in kleine hoeveelheden selectief en onder strikt gecontroleerde omstandigheden toe te staan.

Voor soorten beschermd onder de Habitatrichtlijn, het Verdrag van Bern of het Verdrag van Bonn kan ontheffing of vrijstelling worden verleend op grond van de volgende belangen:

- in het belang van de bescherming van wilde flora of fauna, of in het belang van de instandhouding van de natuurlijke habitats;
- ter voorkoming van ernstige schade aan met name de gewassen, veehouderijen, bossen, visgronden, wateren of andere vormen eigendom;
- in het belang van volksgezondheid, de openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijk gunstige effecten;
- voor onderzoek en onderwijs, repopulatie of herintroductie van deze soorten, of voor de daartoe benodigde kweek, met inbegrip van kunstmatige vermeerdering van planten, of
- om onder strikt gecontroleerde omstandigheden mogelijk te maken op selectieve wijze en binnen bepaalde grenzen een beperkt, bij de ontheffing of vrijstelling vastgesteld aantal van bepaalde dieren van de aangewezen soort te vangen, onder zich te hebben, onderscheidenlijk een beperkt bij de ontheffing of vrijstelling vastgesteld aantal planten van de aangewezen soort te plukken of onder zich te hebben.

Voor andere 'nationaal' beschermde soorten kan ontheffing of vrijstelling worden verleend op grond van de volgende belangen:

- de belangen die gelden voor soorten van de Habitatrichtlijn zoals hierboven genoemd;
- in het kader van de ruimtelijke inrichting of ontwikkeling van gebieden, daaronder begrepen het daarop volgende gebruik van het ingerichte of ontwikkelde gebied;
- ter voorkoming van schade en overlast, met inbegrip van schade aan sportvelden, schietterreinen, industrieterreinen, kazernes of begraafplaatsen;
- ter beperking van de omvang van de populatie van dieren, in verband met door deze dieren ter plaatse en in het omringende gebied veelvuldig veroorzaakte schade of in verband met de maximale draagkracht van het gebied waarin de dieren zich bevinden;
- ter voorkoming of bestrijding van onnodig lijden van zieke of gebrekkige dieren;
- in het kader van bestendig beheer of onderhoud in de landbouw of bosbouw;
- in het kader van bestendig beheer of onderhoud aan vaarwegen, watergangen, waterkeringen, waterstaatswerken, oevers, vliegvelden, wegen, spoorwegen of bermen, of in het kader van natuurbeheer;
- in het kader van bestendig beheer of onderhoud van landschappelijke kwaliteiten van een bepaald gebied;
- in het algemeen belang van de betreffende soort.

www.eelerwoude.nl